

Politechnika Wroclawska

Wpływ zmian trwałości połączeń taśm przenośnikowych na koszty eksploatacji przenośników taśmowych w kopalni podziemnej

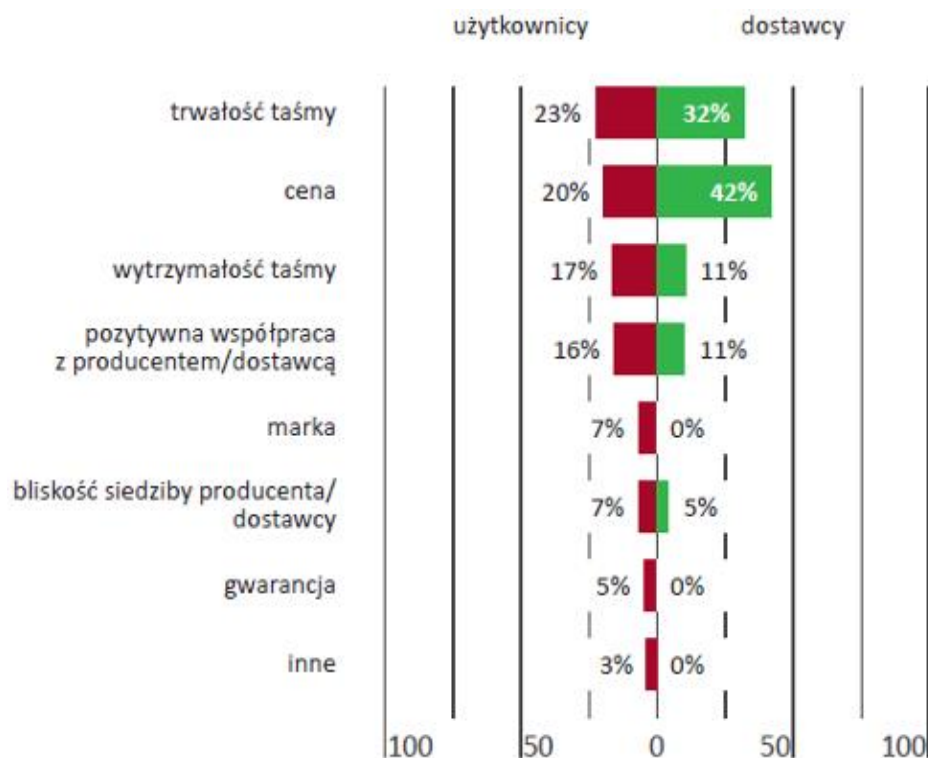
Mirostaw BAJDA, Ryszard BŁAŻEJ, Leszek JURDZIAK,
Monika HARDYGÓRA

Projekt badawczy finansowany w ramach Programu Badań Stosowanych PBS 3 ścieżka A, umowa nr PBS3/A2/17/2015 „Złącza wieloprzekładowych taśm przenośnikowych o zwiększonej trwałości eksploatacyjnej” realizowany w konsorcjum z firmą NILOS POLSKA sp. z o.o.

Szkoła Eksploatacji Podziemnej 22-24.02. 2017 Kraków

Trwałość taśm przenośnikowych najważniejszym kryterium ich wyboru

Główne kryteria brane pod uwagę przy wyborze taśmy przenośnikowej
 (Abramczyk, 2015. Dobór taśm przenośnikowych. Wyniki ankiety. *Inżynieria i Utrzymanie Ruchu Zakładów Przemysłowych*, 09 lipca 2015. <http://www.utrzymanieruchu.pl/menugorne/arttykul/article/dobor-tasm-przenosnikowych>)

Połączenia taśm niedoceniany składnik kosztów eksploatacji

Konsekwencją zbyt niskiej wytrzymałości połączeń jest:

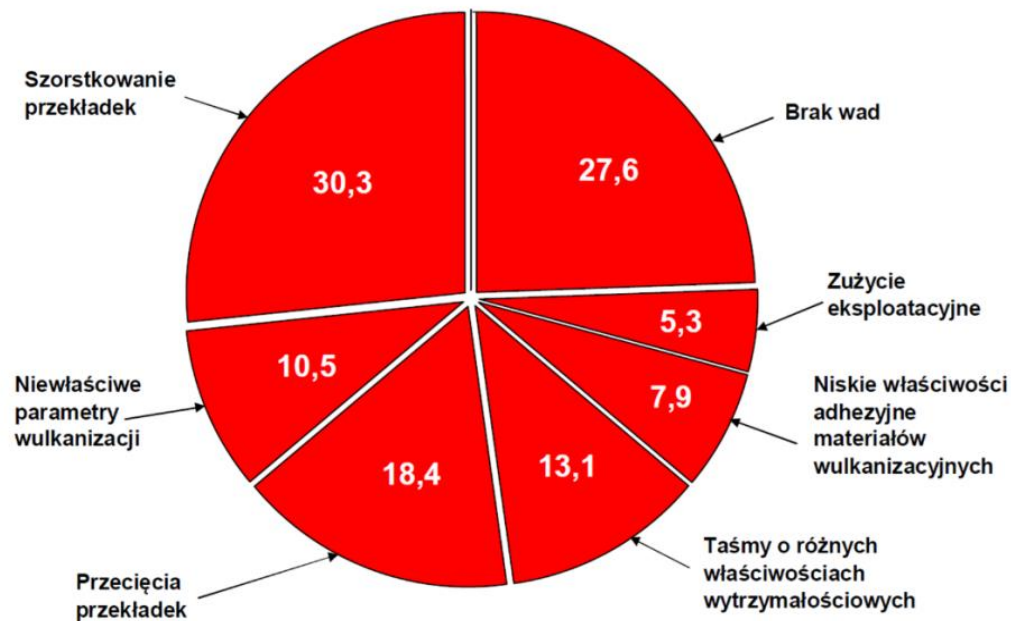
- ✓ niewielka ich trwałość,
- ✓ spadek niezawodności i w konsekwencji wzrost kosztów transportu.

Połączenia taśm stanowią **najstabsze ogniwo** w pętli połączonych ze sobą odcinków taśm pracujących w ciągach przenośników transportujących urobek w kopalni. W podziemnych kopalniach węgla kamiennego długość odcinków jest ograniczona rozmiarami wyrobisk oraz szybu transportowego. Im mniejsza liczba połączeń tym lepiej dla niezawodności pętli.

Podstawowym czynnikiem wpływającymi na wytrzymałość połączeń są: metoda ich wykonania oraz właściwy dobór składników mających decydujący wpływ na trwałość zmęczeniową połączeń. Istotny wpływ ma też jakość wykonania obejmująca zarówno dotrzymanie odpowiedniej geometrii dopasowanej do budowy taśmy i warunków jej pracy, jak i przestrzeganie dobrych praktyk w zakresie technologii ich wykonania.

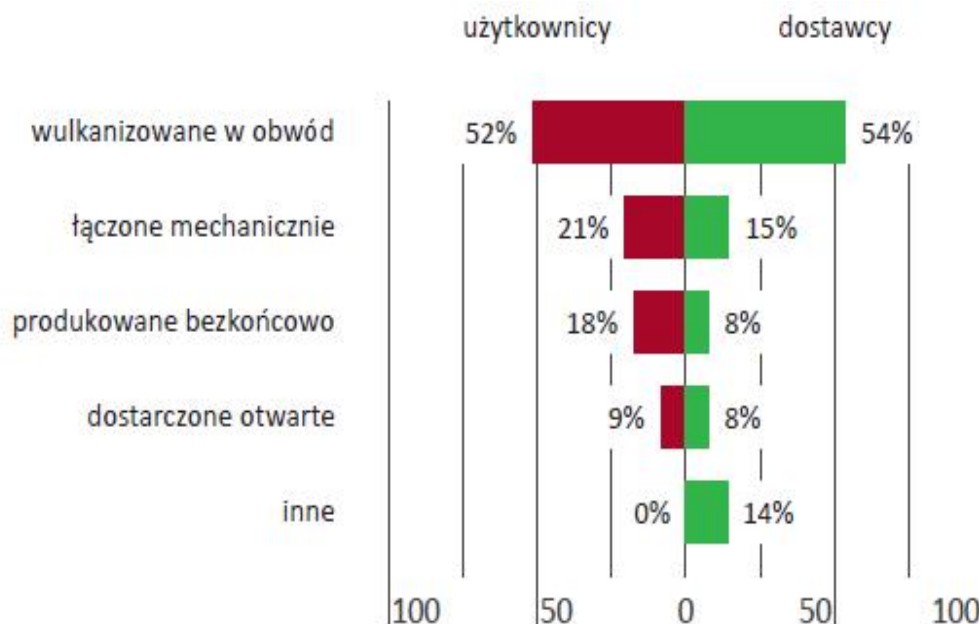
Trudne warunki w kopalniach podziemnych i presja redukcji czasu postoju przenośników (unikanie strat produkcji) odbija się na spadku wytrzymałości statycznej i dynamicznej połączeń. Potwierdzają to liczne badania ich wytrzymałości i trwałości zmęczeniowej prowadzone w Laboratorium Transportu Taśmowego (LTT) w ramach prac badawczych i ekspertyz zleczanych przez producentów taśm i ich użytkowników.

Połączenia taśm niedoceniany składnik kosztów eksploatacji

Procentowy udział przyczyn powodujących obniżenie wytrzymałości złączy taśm wieloprzekładekowych
(Projekt NCBiR, 2015)

Połączenia taśm niedoceniany składnik kosztów eksploatacji

Preferowane typy łączenia taśm

(Abramczyk, 2015. Dobór taśm przenośnikowych. Wyniki ankiety. *Inżynieria i Utrzymanie Ruchu Zakładów Przemysłowych*, 09 lipca 2015)

Porównanie kosztów wykonywania połączeń wulkanizowanych i klejonych

Przyjęte założenia:

- Hipotetyczna kopalnia w której zainstalowano 10 km taśm przesyłkowych - długość pojedynczego odcinka taśmy w pętłach wynosi 100 m - założenie to warunkuje liczbę połączeń. W miarę starzenia się taśm i ich zużywania oraz pojawiania się uszkodzeń obsługa wymienia uszkodzone fragmenty taśm zwiększając liczbę odcinków i połączeń. Dla liczby odcinków i połączeń nie jest bez znaczenia, w którym miejscu wstawia się taśmę. Jeśli wymieniamy fragment odcinka taśmy na brzegu z wymianą złącza starego na nowe to powstaje tylko 1 dodatkowy odcinek i 1 dodatkowe złącze. Wymiana fragmentu taśmy na środku odcinka zwiększa liczbę połączeń o 2 nowe a liczba odcinków wzrasta do 3 (w miejscu jednego). W tej pracy aspekt niezawodności nie będzie analizowany, a rosnąca liczba odcinków zostanie uwzględniona poprzez badanie wpływu długości średniego odcinka na koszty wymian taśm i połączeń. Reasumując widać, że wymiany fragmentów taśm prowadzą do wzrostu liczby połączeń, spadku średniej długości odcinków oraz odbija się na kosztach, co będzie wykazane w dalszej części analizy

Porównanie kosztów wykonywania połączeń wulkanizowanych i klejonych

Przyjęte założenia:

- Przyjęto, że koszt zakupu taśm tekstylnych wynosi ok. 300 zł/m.b., a koszty wykonania połączeń to dla połączenia wulkanizowanego 2 800 zł, a dla połączenia klejonego 1 800 zł. Założono średnią trwałość taśmy na poziomie 3 lat i nie mniejszą trwałość połączeń wulkanizowanych, które osiągają 100% wytrzymałości taśmy. Oznacza to, że złącza wulkanizowane wymienia się jedynie przy okazji wymiany taśmy i nie pojawia się konieczność ich wymiany na skutek pogorszenia ich kondycji. Przy 100 połączeniach i ich trwałości nie mniejszej niż 3 lata, rocznie będzie się wymieniać ok. 34 połączenia wulkanizowane
- Połączenia klejone taśm tekstylnych mają mniejszą wytrzymałość (do 60% wytrzymałości taśmy) i przez to ich trwałość założono na poziomie 1 roku. Oznacza to, że rocznie wymieniać się będzie 100 połączeń, a więc tyle ile ich jest w kopalni

Porównanie kosztów wykonywania połączeń wulkanizowanych i klejonych

Przyjęte założenia:

- W analizie uwzględniono dodatkowe koszty postojowe. Średnią długość naprawy oszacowano na 4 godziny. Wielkość tych kosztów i strat nie jest łatwo oszacować, gdyż zależą one od położenia przenośnika, który uległ awarii. Większe straty będą powodowane postojem przenośników odstawy głównej, a mniejsze postojem przenośników oddziałowych. Postoje planowe mogą nie generować żadnych strat, gdy realizowane są w okresie nieprodukcyjnym. Postoje awaryjne mogą wiązać się nie tylko ze stratami produkcyjnymi (brak wydobywania w okresie postoju), których np. nie da się nadrobić, bo kopalnia ma w pełni wykorzystane moce produkcyjne, lecz również z kosztami usuwania skutków awarii np. związanymi z usunięciem rozsypanego urobku, naprawy uszkodzonej trasy, wymiany uszkodzonej taśmy. Z uwagi na brak danych o liczbie postojów awaryjnych w polskich kopalniach założono, że analizowane są tylko dodatkowe koszty postoju przypadające na każdą wymianę połączenia. Analizowano ich poziom od zera do 20 tys. zł na wymianę, a użytkownicy będą mogli wybrać poziom odpowiadający ich indywidualnym warunkom.

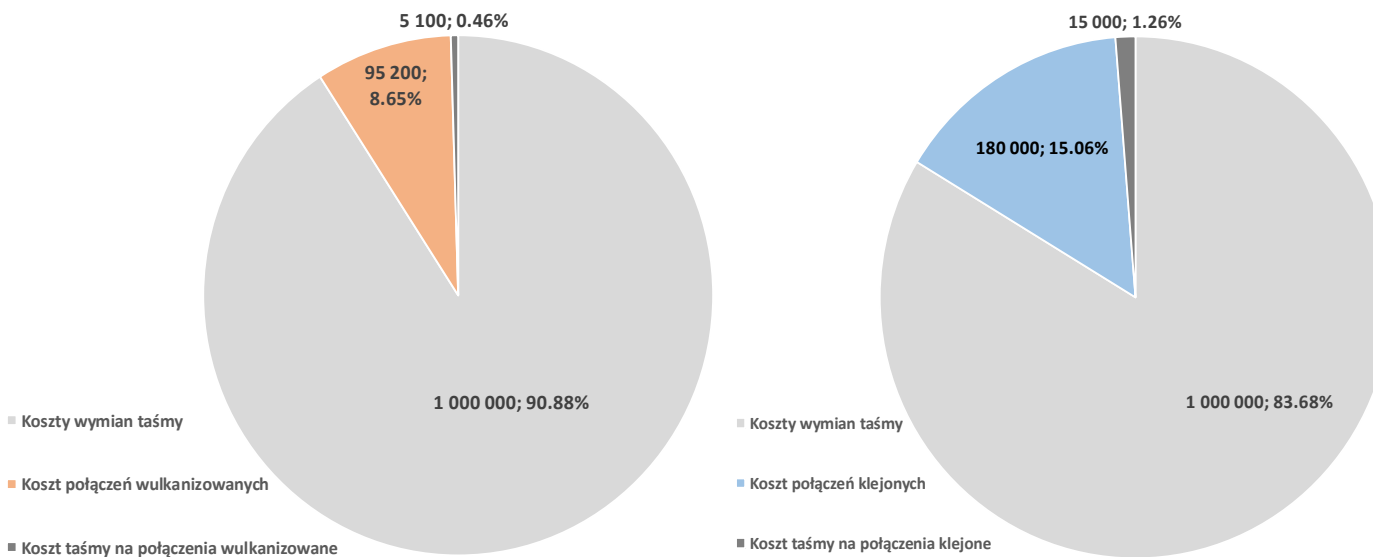

Porównanie kosztów wykonywania połączeń wulkanizowanych i klejonych

Przyjęte założenia:

- Dodatkowe koszty postojów rozważono w dwóch wariantach. W jednym obie strategie łączenia metodą wulkanizowania i łączenia taśm przy użyciu klejów (wulkanizacji na zimno) zajmują tyle samo czasu i generują te same dodatkowe koszty postojowe. W drugim wariantcie czas realizacja połączenia klejonego jest trzykrotnie krótszy i przez to koszty postojowe są trzy razy mniejsze
- Koszty postojowe mogą być potraktowane, jako koszty związane z wymianami taśm i połączeń po stronie kopalni. Zwykle połączenia wykonywane są przez zewnętrzne firmy usługowe serwisujące taśmy. Nie oznacza to, że kopalnia nie ponosi żadnych kosztów własnych z tym związanych np. poprzez przydzielenie czasowej asysty i nadzorowania prac

Szacunkowe wyniki

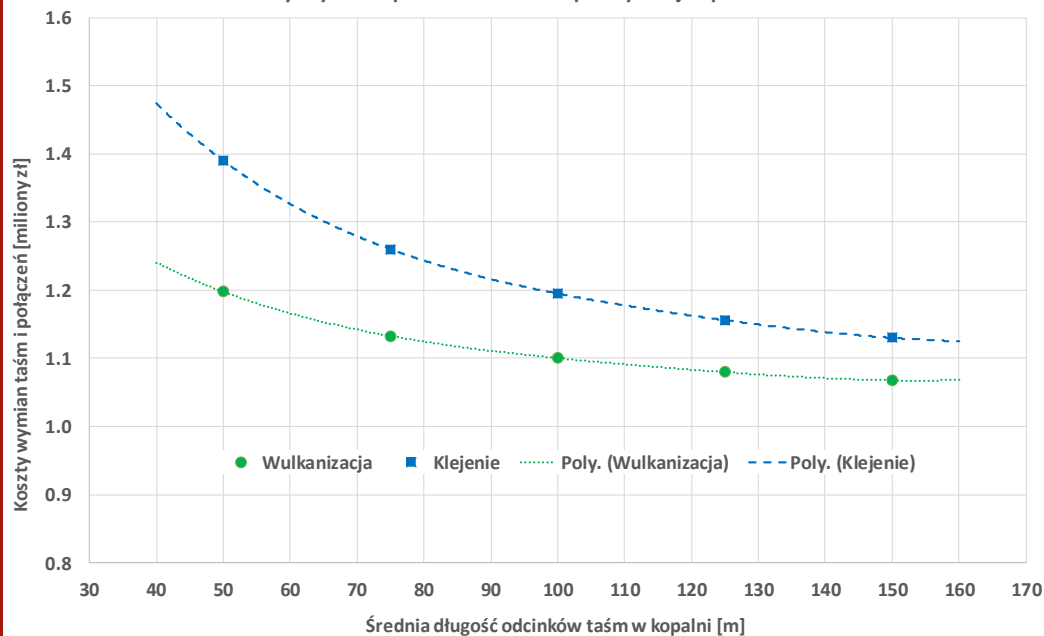

Udział kosztów składowych w kosztach wymian taśm i połączeń

Dla przyjętych założeń okazało się, że roczne koszty wymian taśm i wykonywania połączeń w obu strategiach przekraczają 1 mln zł. Wulkanizacja jest tańsza niż klejenie o 94 700 zł rocznie. Jej koszt to 1,1 mln zł, podczas gdy koszt klejenia wynosi 1,195 mln zł

Szacunkowe wyniki

Roczne koszty wymian i połączeń taśm w hipotetycznej kopalni z 10 km taśm

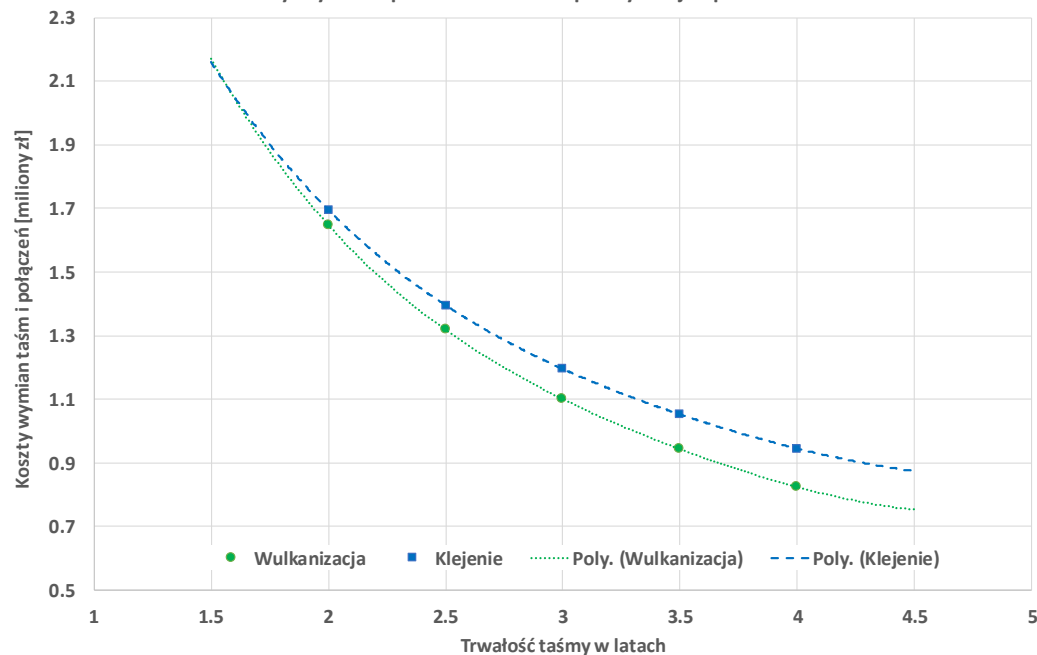

Jak widać wpływ ten nie jest bardzo duży, gdyż dla dwukrotnie krótszych odcinków (dwukrotnie większej liczby połączeń) koszt wzrósł w przypadku wulkanizacji o ok 97 350zł, a dla klejenia o 195 000 zł. Procentowe wzrosty wyniosły odpowiednio: 8,85% dla wulkanizacji i 16,32% dla klejenia. Oszczędności ze wzrostu długości odcinków są jeszcze mniejsze. Wzrost długości do 150 m przyniósłby oszczędności rzędu niecałych 3% dla wulkanizacji, a dla klejenia 5.44%. Tak niewielkie zmiany kosztów wynikają z tego, że największy udział w kosztach mają koszty nowej taśmy, a koszt połączeń mieści się w granicach od 8-15%. Podwojenie liczby połączeń podwaja koszty wykonania połączeń w wymiarze bezwzględnym, ale w wymiarze procentowym nadal jest to niewielka część łącznych kosztów. Należy jednak pamiętać, że w analizie tej nie uwzględniono kosztów postojów awaryjnych, a te zależą od niezawodności pętli taśm.

Wpływ średniej długości odcinków taśm w kopalni na poziom kosztów wymian taśm i połączeń

Szacunkowe wyniki

Roczne koszty wymian i połączeń taśm w hipotetycznej kopalni z 10 km taśm

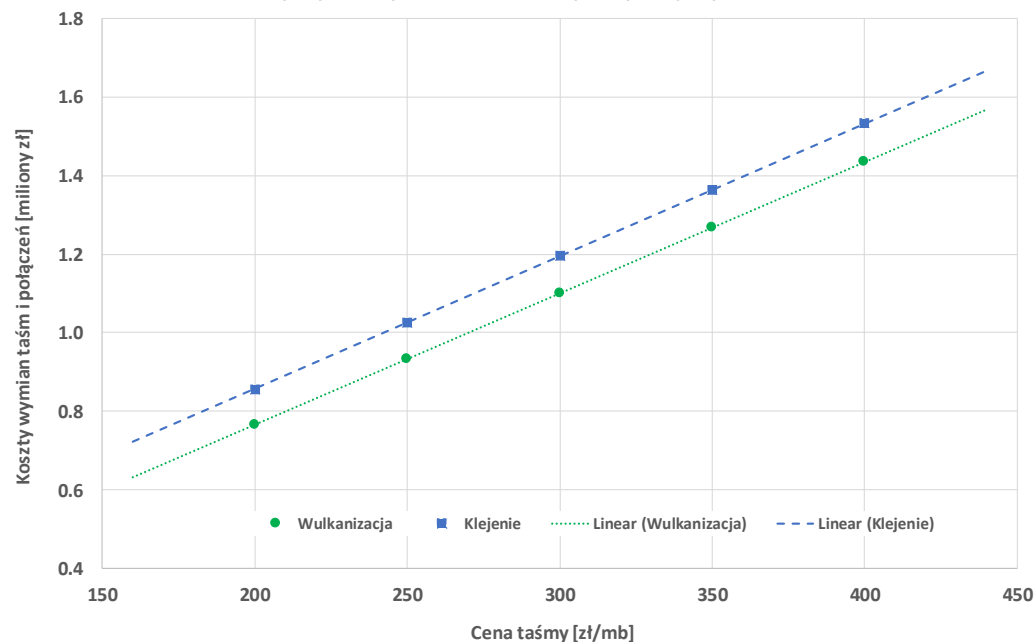

Wpływ trwałości taśmy na koszty wymian i połączeń taśm przy stosowaniu połączeń wulkanizowanych i klejonych

- Innym istotnym czynnikiem jest trwałość taśmy, która wpływa na długość wymienianych rocznie taśm i pośrednio warunkuje liczbę połączeń. Koszt taśm ma największy udział w łącznych kosztach wymian taśm i połączeń (84-91%) dlatego wpływ tego czynnika jest istotny.
- Spadek trwałości taśm do ok. 1.5 roku powoduje, że łączne koszty wymian taśm i połączeń w obu strategiach się zrównują na poziomie dwukrotnie wyższym niż przy trwałości wynoszącej 3 lata. Krótka trwałość taśm zwiększa długość rocznych wymian taśm i liczbę wymienianych połączeń wulkanizowanych, które wymienia się przy okazji wymian taśmy. Z uwagi na większy koszt połączeń wulkanizowanych niweluje to różnice kosztów w obu strategiach
- Jej wzrost do 4 lat powoduje spadek łącznych kosztów wymian taśm i połączeń do poziomu 823 tys. zł, co daje zrzedność 276,6 tys. zł rocznie, a więc o ponad 25 % dla taśm wulkanizowanych i o 250 tys. zł (o 20,9%) dla strategii połączeń klejonych. Wzrost trwałości taśm można osiągnąć rezygnując z kryterium ceny na przetargach i łącząc cenę z czasem gwarancji poprawnej pracy taśm.

Szacunkowe wyniki

Roczne koszty wymian i połączeń taśm w hipotetycznej kopalni z 10 km taśm

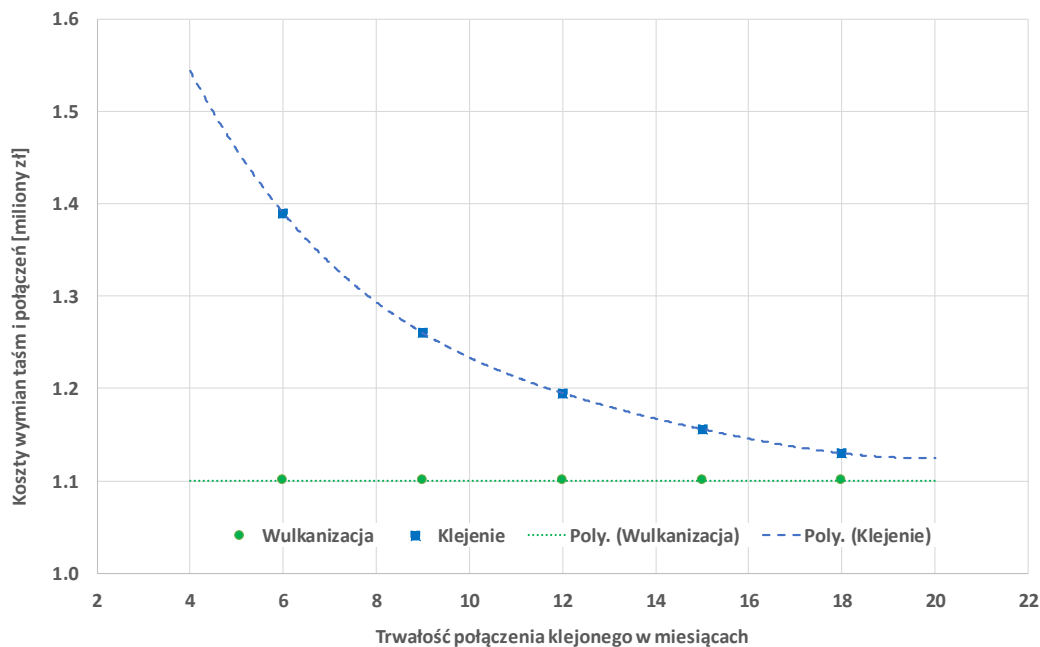

- Drugim czynnikiem, na które wskazywali odbiorcy i dostawcy w ankiecie była cena taśmy. Wrażliwość łącznych rocznych kosztów wymian i połączeń taśm na zmianę ceny w zakresie od 200 zł/m.b. do 400 zł/m.b. pokazano na rysunku. Cena taśmy nie ma wpływu na łączne koszty w obu strategiach.

Wpływ ceny taśmy na łączne, roczne koszty wymian i połączeń taśm

Szacunkowe wyniki

Roczne koszty wymian i połączeń taśm w hipotetycznej kopalni z 10 km taśm

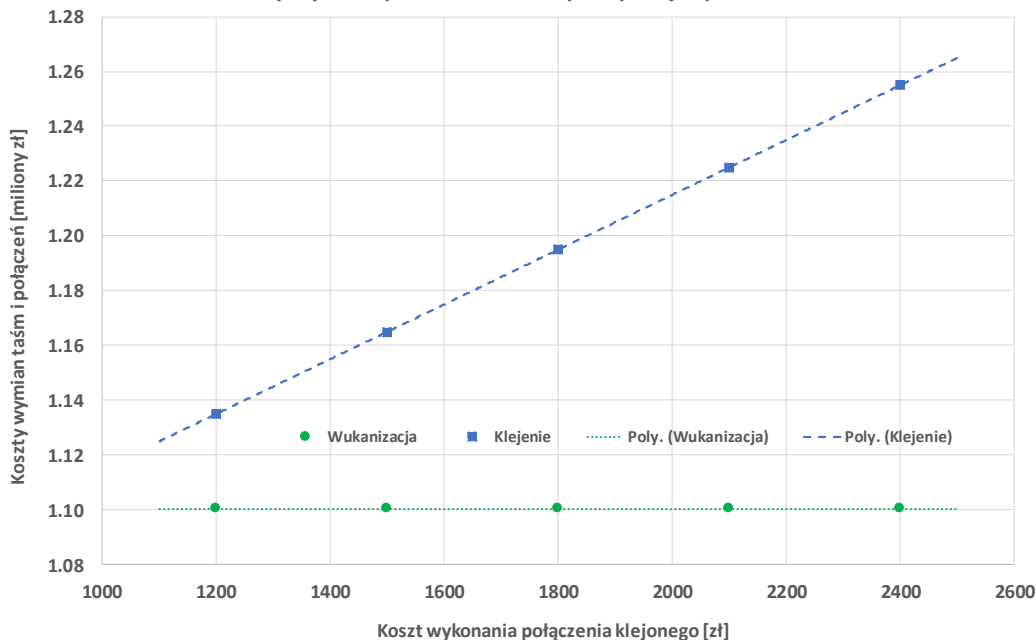

Wpływ średniej trwałości połączeń klejonych na łączne koszty wymian i połączeń taśm

- Zbadano też wpływ zmian trwałości połączenia klejonego na zmianę łącznych kosztów wymian taśm i połączeń (Rys). Okazuje się, że wzrost trwałości połączeń klejonych z 12 miesięcy do 18 miesięcy praktycznie zrównuje łączne koszty w obu strategiach.
- Niestety przy zaostrożonej konkurencji na rynku usług wymian i łączenia taśm, koszt połączenia klejonego pokrywa jedynie koszty krańcowe jego wykonania. Trudno oczekiwać by rostała trwałość połączeń, gdy maleją płace pracowników wykonujących połączenia. Niskie płace, to wysoka rotacja pracowników i brak doświadczenia. Dodatkowo kopalnie wywierają presję na skracanie czasu bezczynności przenośnika, co nie sprzyja osiągnięciu zakładanej wytrzymałości połączeń. Warto przemyśleć, czy nie warto, podobnie jak dla taśm, w przetargach na realizację usług łączenia taśm potęczyć cenę z długością gwarancji poprawnej pracy połączeń. Możliwe, że nieco droższe połączenia, ale wykonane staranniej przez doświadczonych pracowników będą pracować dłużej

Szacunkowe wyniki

Roczne koszty wymian i połączeń taśm w hipotetycznej kopalni z 10 km taśm

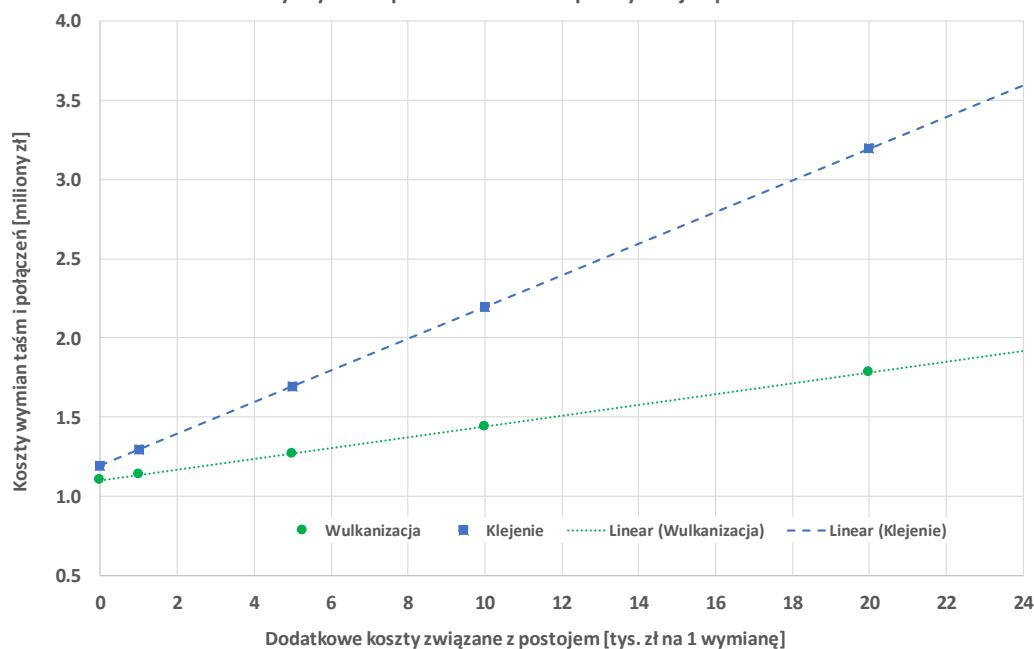

- Wzrost ceny połączenia klejonego przekłada się bezpośrednio na wzrost łącznych kosztów wymian i połączeń taśm (Rys.11). Wzrost ceny o 33,(3) % (1800 zł do 2400 zł). Zwiększa koszty jedynie o 60 000 zł rocznie, a więc o ok. 5%. Jeśli względnie wzrostowi kosztów wykonania połączenia klejonego będzie towarzyszyć analogiczny względny wzrost trwałości to łączne koszty wymian i połączeń taśm dla kopalni nie powinny ulec wzrostowi, a pojawia się korzyści ze wzrostu niezawodności.

Wpływ ceny połączenia klejonego na łączne koszty wymian i połączeń

Szacunkowe wyniki

Roczne koszty wymian i połączeń taśm w hipotetycznej kopalni z 10 km taśm

- Nie jest znana jaka część wymian połączeń dokonywanych jest w trybie awaryjnym oraz jakie straty są z tym związane. Jak widać wszelkie dodatkowe koszty szybko zwiększają łączne koszty wymian i połączeń taśm powodując zwiększenie różnicy kosztów w obu strategiach wymian. Różnice wynikają z dużo większej częstości wymian połączeń klejonych, których trwałość jest trzykrotnie mniejsza niż połączeń wulkanizowanych. Przyjęcie trzykrotnie niższych kosztów postojowych dla połączeń klejonych w stosunku do wulkanizowanych powoduje utrzymanie początkowej różnicy kosztów dla wszystkich poziomów dodatkowych kosztów postojowych

Wpływ dodatkowych kosztów postojowych na łączne koszty wymian i połączeń

Wnioski

- Przedstawione analizy potwierdziły, że kluczowym parametrem wpływającym na łączne roczne koszty wymian i połączeń taśm jest **trwałość taśm**. Kopalnie powinny bacznie zwracać uwagę na właściwe ich użytkowanie i monitorowanie ich zużycia. Trwałość taśmy jest czynnikiem różnicującym łączne koszty w obu strategiach.
- Drugim czynnikiem silnie wpływającym na łączne koszty wymian i połączeń taśm jest **cena taśmy**. Nie różnicuje ona kosztów obu strategii. Ważne jest, że wzrost ceny o 50 zł/m.b. (o 16,67%) przy analogicznym wzroście względnej trwałości redukuje łączne wydatki przy wulkanizacji o 9,1%. Wzrost trwałości szybciej obniża koszty przy stosowaniu wulkanizacji, gdyż trwałość połączeń tego typu jest identyczna z trwałością taśmy. Jeśli chodzi o łączne koszty w strategii klejenia taśm to pozostają one prawie na tym samym poziomie - nieznacznie rosną.

Wnioski

- Istotny wpływ na zmniejszenie różnicy kosztów w obu strategiach jest **trwałość połączeń**. Niższa cena połączeń klejonych nie rekompensuje dużo niższej ich trwałości. Przyjęta względna różnica ceny połączenia klejonego wynosi ok. 36%, podczas gdy przyjęty względny spadek trwałości wyniósł 66.7%. Wzrost trwałości połączenia klejonego do 2 lat praktycznie niweluje różnice kosztów w obu strategiach.
- Niska trwałość połączeń klejonych wpływa na niską niezawodność pętli taśm i pociąga za sobą wysokie koszty postojów awaryjnych i strat produkcji spowodowanych tym postojem. Nie były one uwzględniane w analizie. Warto przeprowadzić szacunki kosztów obu strategii z uwzględnieniem stochastycznych własności trwałości taśm i połączeń np. poprzez symulację ich wymian metodą Monte Carlo.